

**Karaktärisering och kulturhistorisk värdering**

**Moheda kyrka**

Moheda socken i Alvesta kommun  
Kronobergs län

Smålands museum  
Thomas Lissing  
2007

## **Inledning**

### **Bakgrund och syfte**

I samband med upprättandet av vård- och underhållsplaner för kyrkor i Växjö stift har Smålands museum på uppdrag av BSV arkitekter & ingenjörer genomfört en karaktärisering och kulturhistorisk värdering av Moheda kyrka under hösten 2006. De kyrkor som berörs är de som tillhör Svenska kyrkan och omfattas av kulturminneslagen, dvs. kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen. Karaktäriseringen och den kulturhistoriska värderingen syftar till att användas som underlag för vård- och underhållsplanen.

Nedanstående material består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör samt en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering samt arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gåtts igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur, däribland hembygds litteratur. De redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av kyrkobyggnadens historia.

### **Kulturhistorisk bedömning**

En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan kontinuerligt föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljön i sin helhet, men också värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

# Moheda kyrka

## Kortfattad historik

Moheda socken nämns första gången år 1334 i de skriftliga källorna och kallas då Moahde. Moheda kyrka är dock äldre än så och härstammar från 1100-talets slut, men saknade då valv, torn och sakristia. Omkring 1400-talets slut slogs valven över kyrkorummet och tornet byggdes. Eventuellt byggdes tornet om och höjdes efter krigshärjningarna på 1570-talet. Kyrkan ansågs på 1800-talet för trång och beslut togs 1867 om att bygga en ny vid Nacke kvarn. Beslutet verkställdes dock aldrig, utan den gamla kyrkan byggdes istället ut vid nästa stora restaurering år 1914. Då fick tornet den höjd det har idag och ett nytt vapenhus byggdes framför det.

## Exteriör

Moheda kyrka har en oregelbunden form efter att ha byggts till i flera omgångar genom åren. Den är uppförd i sten och tegel samt orienterad med koret i öster och tornet i väster. Byggnaden består av ett långhus med rakslutet kor och halvrund korabsid. Koret är åt norr utbyggt med en sakristia och långhuset åt söder med ett vapenhus. Tornet är utbyggt i linje med långhusets bredd och har ett yttre vapenhus åt väster. Med sitt bastanta torn och högresta sadeltak får byggnaden ett närmast nationalromantiskt klosterliknande utseende.

Tornet är inte särskilt högt, men har ett högrest sadeltak utan lanternin. Det är av samma bredd som långhuset och kvadratisk i grundformen, vilket gör det mycket omfångsrikt för kyrkans storlek. På den västra sidan är tornet försett med ett utbyggt vapenhus, smalare än tornet men också med ett högrest sadeltak.

Huvudingången sker via västsidan där en rektangulär port sitter i vapenhusets markplan. Denna omfattas av en rundbåge av ickeputsad sten, vilken överst innefattar en slätputsad blinding i halvmåneform. Tätt intill dörren sitter två mindre fönster i stickbågeform och över porten en lykta i plåt och klarglas. Överst på vapenhusets gavelröste sitter ett litet och smalt rektangulärt fönster, samt precis under takfoten ett något större fönster åt norr och ett åt söder.

Under tornets takfot sitter de åtta rektangulära ljudöppningarna, två åt varje väderstreck, i rundbågeformade blindingar. De har en klädsel av liggande svartmålad träpanel. Under dessa finns både åt norr och åt söder två tätt sittande små rektangulära fönster. På den västra och östra sidan sitter vardera ett fönster i samma storlek, högt upp på gavelröset. På tornets bottenvåning sitter åt norr och söder ett större rundbågeformat fönster av samma modell som på långhuset.

På fasaden markeras klocktornets och tornvindens bjälklag av sammanlagt sexton dekorativt smidda ankarslut av svartmålat järn.

Tornet övergår nästan omärkligt i långhuset. Detta är relativt kort i förhållande till tornet och övriga utbyggnaders storlek. Långhuset har ett ganska högrest sadeltak, samt på vardera långsidan två relativt stora fönster i rundbågeform. På den södra sidan sitter mellan dessa en sidoport i en lägre utbyggnad med valmat tak. Den mörkt brunmålade dörren är klädd med träpanel i rombmönster och sitter i ett stickbågevalv. En marksten i huggen granit ligger

framför porten. På västra och östra sidan av utbyggnaden sitter ett mindre fönster, även dessa två i stickbågeform.

Längs långhusets takfot löper en enkel gesims av grågröna brädor.

Mot långhusets östra gavel sitter koret, vilket är nära kvadratisk till bottenytan med ett högre sadeltak. Det är dock något smalare och lägre än långhuset.

På den södra korfasaden sitter ett rundbågeformat fönster av något mindre storlek än långhusets fönster. Bredvid detta sitter i markplan en liten stickbågeformad och järnbeklädd dörr infattad i ett rundbågevalv. Denna har ett trappsteg i släthuggen granit.

På den norra sidan är koret hopbyggt med den lägre sakristian, vilken har ett valmat tak som når upp till korets takfot. Sakristian har två ingångar. Dels en rektangulär och järnbeklädd port åt norr, med ett trappsteg av grovhuggen natursten, och dels en djupt liggande rundbågeformad dörr åt öster. På den norra sidan finns dessutom ett litet stickbågeformat fönster som också sitter mycket djupt.

Den halvrunda korabsiden är något lägre och smalare än koret. Åt öster sitter ett litet rundbågefönster.

Samtliga tak är klädda med tjärad spån, medan hängrännor och stuprör är av kopparplåt. Tornet kröns av två vindflöjlar och korets östra gavel av ett smideskors. Vid långhusets östra gavel sitter på nocken en plåtinklädd skorsten, med tillhörande stege på den norra sidan av takfallet.

Fasaderna är i grunden slätputsade, medan de delar av kyrkan som tillbyggts under senare medeltid och därefter har spritputsats. Det gäller tornet och dess yttre vapenhus, samt den västra delen av sakristian. I långhusets och korets puts har markeringar gjorts efter tidigare muröppningar. På flera ställen har kvaderstenar lämnats synliga, nämligen på långhusets och korets sydöstra hörn, sakristians nordöstra hörn samt där dess tidigare nordvästra hörn befann sig. En av dessa stenar, i långhusets sydöstra hörn, har en huggen dekor i rutform. Egentlig sockel saknas då putsen går ner till marknivå. Den nyare delen av sakristian har dock synlig sockel av släthuggna granitblock. Det finns inga synliga ventiler i marknivån, endast en under sakristians västra takfot.

Samtliga fönster har ytterbågar av grågrönt trä, samt solbänkar av kopparplåt. De svagt färgade katedralglasen är infattade i blyspröjs.

## Exteriöra förändringar

Exteriören präglas dels av sitt tidigmedeltida ursprung, men i mycket också av den restaurering som genomfördes 1914.

Kyrkan uppfördes troligen under 1100-talets andra hälft och tillbyggdes med torn, sakristia och absid något senare. Under 1400-talet ersattes de ursprungliga rundbågiga fönstren med större stickbågiga med tegelomfattningar.

Kyrkan var under 1600-talet färgad röd eller laxrosa, med visst dekorativt måleri. Tornet var knappt högre än långhuset och hade spånklädda gavelrösten.

Vid restaureringen 1914 gjordes betydande förändringar av exteriören. Tornet byggdes upp till sin nuvarande höjd, samt försågs med ett yttre vapenhus. 1919 förlängdes sakristian åt

väster med ett separat pannrum. Fönstren till kyrkorummet, som förstörats så sent som 1881-82, omändrades och flyttades ut i fasadlivet. Takens spån lades också om.

1957 gjordes en restaurering då fasadernas puts lagdes och avfärgades. De större stickbågsformade fönstren på långhus och kort omändrades till rundbågiga och drogs in från fasadlivet. Nya stuprör och hängrännor av kopparplåt sattes upp.

Vid restaureringen 1994 knackades nästan all puts från fasaderna. Sedan slätputsades de äldsta delarna av kyrkan, medan de som tillbyggs 1914 spritputsades. Markeringar gjordes i putsen efter tidigare muröppningar. Tidigare var hela kyrkan spritputsad. Nya hängrännor och stuprör sattes upp.

## Interiör

Västra vapenhuset är rymligt men ger ett intimt intryck på grund av den låga takhöjden. Golvet är belagt med kvadratiska kalkstensplattor och taket består av grålaserade brädor. De putsade väggarna är avfärgade i en ljus gul nyans. Bakom en brädvägg i samma färg på den södra sidan går trappan upp till tornrummet. Den är mörkt fernissad och under den finns utrymme för elcentral.

Två mindre fönster i den västra väggen ger vapenhuset dess dagsljus. De är stickbågsformade med gråa innerbågar av trä.

På den norra väggen sitter en stor gravhäll av sten med grova järnbeslag, och vid sidan av den två lampetter i mässing. Tre gråmålade bänkar står i vapenhuset och i taket sitter en modernare armatur. Dörrarna in till kyrkorummet är målade grå och har i överdelen små färgade katedralglas i spröjs.

Vindfång saknas, men innan kyrkorummet passerar man genom den kraftiga yttre tornmuren. Efter denna smala passage börjar kyrkorummet, vars bakre del alltså befinner sig i tornets bottenvåning.

Kyrkorummet har en ålderdomlig prägel. Stjärnvalven, väggmålningarna och de barocka bänkfasaderna bidrar till detta intryck.

Taket över kyrkorummet är slaget i två stjärnvalv, medan den bakersta delen, som är en del av tornet, har ett stickbågevalvt trätak. Detta är målat i gråbeige och har en profilerad gesims i samma nyans.

Innerväggar och sidopelare är ljus slätputsade med rikliga inslag av äldre målningar i den nedre delen. Draperimålningar i rött och blått framträder, samt i valven mörkare konturlinjer. Kyrkorummet har sex rundbågefönster, alla med svagt färgade katedralglas i blyspröjs och innerbågar av gråmålat trä med klarglas. Golvet består av kvadratiska kalkstensplattor i mittgång och tvärgång, samt fernissat trä i bänkkvarteren.

Bänkarna, vars fasader är från 1600-talet, är i stort sett omålade. De skurna dekorerna i form av kannelerade pilastrar och ornamenterade rundbågevalv har en svart bottenfärg i de utskurna partierna. Inredningen består i princip av två långa kvarter som sträcker sig från den bakre väggen under läktaren fram till korets framkant. Fasaderna är slutna och sidogångar saknas till följd av kyrkans ringa bredd. Det södra kvarteret delas av tvärgången till sidoentrén i kyrkorummets främre del. I bänkarna ligger dynor klädda med brunrött tyg. Över mittgången hänger tre mässingsljuskronor.

Sydingången sitter i en rektangulär muröppning och är av gråmålat trä. En träramp leder upp till den.

Själva rummet är litet men ljust tack vare de två sidofönstren åt öst och väst. Golvet består av plana naturstenar, i huvudsak av en enda imponerande häll som är nära tre meter lång. Väggarna är ljust slätputsade och innertaket av gråmålade brädor är välvt i en stickbåge. Den rektangulära dörren in till kyrkorummet sitter i ett rundbågevalv och på sidoväggen hänger en tavla med series pastorum. I taket hänger en äldre lykta av trä och klarglas.

Längst fram över det norra kvarteret sitter predikstolen i barockstil. Den asymmetriskt formade korgen har spår av äldre marmorering i grått, samt förgyllning på de skurna dekorationerna. Symboler eller figurer i speglarna saknas. Ljudtaket i samma stil har mer framträdande målning samt förgyllda änglahuvuden som dekoration. Predikstolens trappa är av senare datum och målad i gråblått med inslag av bland annat ockra. På den motsvarande väggen i söder sitter en psalmnummertavla i mörkt rött och guld.

I triumfbågen hänger ett stort triumfkrucifix.

Koret ligger ett trappsteg över kyrkorummet och har golv av kvadratiska kalkstensplattor. Även här är väggar och valv ljust putsade med spår av 1600-talsmålningar. Ljuset kommer från ett något mindre rundbågefönster åt söder. Högt uppe på den norra väggen sitter i ett rektangulärt urtag ett mycket litet blindfönster i spetsbågeform.

I koret står två korbänkar, en dopfont i röd sten, ett piano samt en ambo i stil med bänkfasaderna. Över dessa hänger en mässingskrona. I den södra väggen finns en rektangulär port av gråmålat trä, som är korets separata ingång. I den norra väggen finns ett rundbågevalv med en rektangulär dörr som leder in till sakristian.

Den halvrunda korabsiden är ganska grund med välvt tak. Den bär spår av både draperimålningar och blomstermotiv ända upp i taket. Det lilla korfönstret åt öster har ett färgrikt glasmåleri och sitter i en rundbåge. Under det står altaret med ett enkelt krucifix på, och framför det den femkantiga altarringen. Denna är gråmålad med förgyllda detaljer och utformad i stil med bänkfasadernas dekor. Knäfallet är klätt med ett blått tyg.

Sakristian ligger ett trappsteg ner från koret och har ett golv av rött tegel. Dess tak är välvt i ett tunnvalv ända ner till golvet och i den östra sidoväggen finns ett djupt urtag för ytterdörren i brunt trä. I den vertikala norra väggen sitter ett fönster i stickbågeform och i det är anordnat en altaruppsats med ett träkrucifix. På den motsatta väggen finns en fast skåpsinredning klädd med brädor som målats i grågrönt. I taket hänger en lykta av färgat glas i blyspröjs.

Läktaren bärs upp av tio släta pelare som målats i grågrönt. Undertaket av brädor är i samma färg samt har två infällda armaturer. Läktarbarriären är rak och indelad i sexton speglar liknande bänkdörrarnas, fast enklare i utförandet. Barriären är målad grå med förgyllda lister och tandsnittsfris.

Läktarens golv är plant och klätt med en röd linoleummatta. Utrymmet är rymligt eftersom fasta bänkar saknas. De nedersta tornfönstrens överdelar gör läktaren ljus.

Orgelfasaden är hög men relativt smal, samt hållen i en stramt klassicistisk stil. Den är målad ljust grå med förgyllda detaljer. Framför den hänger en ljuskrona i mässing och på orgelhusets sidor sitter sex moderna lampetter i glas och mässing.

Via trappan i det yttre vapenhuset kommer man upp till dess vind. Rummet har ett golv av fernissade brädor. I djupa rektangulära öppningar åt öster sitter de två dörrarna in till läktaren.

Väggarna är putsade och ljus avfärgade. Ljuset kommer från de två rektangulära sidofönstrena, ett åt norr och ett åt söder. Mot den västra väggen finns en skåpinredning av gråmalade brädor, som också döljer trappan upp till västra vapenhusets vind.

Vapenhusets vind är liten och oinredd, men relativt ljus tack vare ett litet rektangulärt fönster åt väster. Golvet består av obehandlade brädor och i taket öppna takstolar till det högresta sadeltaket. Rummet används till förvaring av diverse gamla inventarier. Åt öster leder en rak trappa genom den tjocka muren upp till tornvinden.

Tornvinden är stor och rymlig och får sitt ljus från fyra rektangulära fönster, två åt söder och två åt norr. Den är delvis inredd med bokhyllor som skärmar av rummet i två delar. Golvet är av obehandlade brädor och i taket sitter bjälklaget synligt. Även här förvaras en del inventarier, bland annat ett äldre altare. Trappan till klocktornet går längs den västra väggen och på den östra leder en stege upp till ingången till långhusets vind.

Klocktornet är mycket stort, rymligt och högt i tak. Väggarna är vitkalkade och golvet består av obehandlade brädor. Mitt i det stora rummet hänger de två klockorna. Över dem finns en trappa upp till tornets övre vind. Den befinner sig under det högresta sadeltaket, och går upp till taknocken. Golvet består av obehandlade brädor. Utrymmet är för närvarande tomt.

## Interiöra förändringar

Under 1400-talet välvdes kyrkorummet med stjärnvalv och de ursprungliga rundbågiga fönstren ersattes med större stickbågiga, även i koret. De bänkfasader och den predikstol som finns idag härrör från 1600-talet.

När kyrkan restaurerades 1914 omdanades interiören delvis. I kyrkorummets bakre del tillkom delvis ny bänkinredning. Läktaren förlängdes och försågs med nya bänkar och ett nytt orgelverk bakom den gamla fasaden. På golvet lades cementplattor i gångarna och inredningen målades i vitt och guld. Predikstolen flyttades från den södra till den norra sidan. Ett pannrum grävdes ut under kyrkan och värmeledning installerades. Korets fönster försågs med färgat glas och altarringen gjordes ny. En altartavla av Thorvaldsen placerades i koret några år senare.

1939 – 40 kom inredningen delvis att målas om. Bänkarna fick då en gråblå färg.

Absidfönstret minskades i storlek och försågs med glasmåleri vid restaureringen 1957. De större fönstren i långhuset gjordes rundbågiga. Då murades också ett nytt altare upp och predikstolen fick en ny uppgång. Bänkar och eventuellt predikstol målades i varmt brun färg medan resterna av innerväggarnas måleri togs fram av konservator Sven Wahlgren. I sakristian ersattes cementgolvet med tegel och en ny skåpinredning tillverkades. Series pastorum sattes också upp där.

1998 flyttades triumfkrucifixet med nytillverkat kors till triumfbågen.

## Viktigare inventarier

Ett medeltida triumfkrucifix på nytillverkat träkors hänger i triumfbågen. Predikstolen och delar av den fasta bänkinredningen härrör från 1600-talet.

## Kyrkogården

Kyrkogården ligger ganska centralt i samhället. Den är relativt stor och sträcker sig från landsvägen i öster ner till Stråkån i väster och söder. Den omgärdas i norr av en stödmur samt åt öster av en vitkalkad tegelmur avtäckt med svarta skifferplattor. I denna tegelmur finns en hög portal i spetsbågeform med smidesgrindar. Texten i dessa lyder: GÅN IN I HANS PORTAR MED TACKSÄGELSE I HANS GÅRDAR MED LOV TACKEN HONOM LOVEN HANS NAMN TY HERREN ÄR GOD HANS NÅD VARAR EVINNERLIGEN. PSALT. 100 V 4.5. I övriga riktningar omgärdas kyrkogården av ån.

Kyrkogården är förhållandevis öppen och saknar krans av äldre lövträd. Det finns dock en allé av vintergröna tujor från grinden i öster till kyrkans huvudingång i väster. Kyrkogården är i huvudsak gräsbevuxen. Kyrkan omges närmast av singel, samt i väster och söder gångar av gatsten.

Precis öster om kyrkan, delvis inne i kyrkogårdsmuren, står klockstapeln från 1665. Den är klädd med spån som tjärats röda.

1985 kunde Moheda nya kyrkogård invigas. Det är den del som ligger väster om den gamla och gränsar till ån.

## Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning

Moheda kyrka är ett tydligt exempel på hur tidigmedeltida kyrkor ofta byggts om och ut efterhand för att passa både församlingens storlek och de gällande stilidealen. Den bär också starka spår av det förra sekelskiftets förbättrariver i nationalromantisk anda.

Exteriört har kyrkan förändrats en hel del, framför allt vid restaureringen år 1914. Det var då tornet höjdes, västra vapenhuset uppfördes samt sakristian förlängdes åt väster med ett pannrum. De nya byggnadselementen utformades i en klart romantiserande stil med medeltiden som inspiration. Vid restaureringen 1957 förstärktes detta ytterligare då även fönstren på långhus och kor förändrades. De gjordes rundbågiga i syfte att återerövra kyrkans tidigmedeltida utseende. Dessa skenbara återgångar till det ursprungliga, eller åtminstone till känslan av detsamma, var i dåtidens ögon en förbättring av byggnadens kulturhistoriska värde. Idag skulle sådana genomgripande åtgärder kallas för historieförfalskande, vilket delvis markerades vid restaureringen 1994 då bara de äldsta delarna av byggnaden slätputsades. Denna uppdelning i det nya och det gamla äger sin riktighet i det längre loppet, eftersom det understryker kyrkans olika tidsskikt. Oavsett vilken nytta eller skada de tidigare restaureringarna har gjort äger de ett kulturhistoriskt värde i sig. Åtgärderna 1914 och 1957 var starkt förändrande men genomdrevs konsekvent och räknas idag som irreversibla. Byggnaden präglas därför både av sitt medeltida ursprung och av de nationalromantiska omdaningar som under 1900-talet utförts i medeltidsinspirerad form.

Interiören fick huvudsakligen sin karaktär då valven slogs över kyrkorummet på 1400-talet och då kyrkorummet utökades bakåt under 1600-talet. Till större delen är inredningen ålderdomlig och ger interiören dess rätta senmedeltida uttryck. Vid framtida restaureringar bör största möjliga hänsyn tas till bevarandet av denna väl sammanhållna interiör.



## Händelseregister

Kyrkan uppfördes troligen under 1100-talets andra hälft och tillbyggdes med torn, sakristia och absid något senare. Under 1400-talet välvdes kyrkorummet med stjärnvalv och de ursprungliga rundbågiga fönstren ersattes med större stickbågiga med tegelomfattningar.

- 1570 - Kyrkan skadas av krigshärjningar
- 1628 - Predikstol
- 1665 - Klockstapel uppförs på kyrkogården
- 1669 - Den mindre klockan gjuts
- 1680-talet - Nya bänkar
- 1732 - Storklockan gjuts om
- 1740-talet - Restaurering
  - Två fönster tillkommer på långhusets norra sida
  - Ett fönster på västra gaveln
  - Sakristian förses med nytt fönster
  - Fasaden avfärgas vit
  - Läktare byggs
- 1745 - Orgel av Lars Solberg, Sandsjö
- 1769 - Målningar av Pehr Hörberg (sannolikt) på läktarbröstningen
- 1800 - Predikstol av byggmästare Jonas Agnér, Växjö
- 1829 - Enligt uppgift sker en ”grundlig reparation av kyrkan”
  - Innerväggar och valv avfärgas i vitt
  - Koret förses med draperimålningar
  - Läktare, orgel och predikstol målas
  - Nya kyrkportar
- 1869 - Innerväggar och valv avfärgas i vitt
- 1870 - Orgelfasad och verk av orgelbyggare Johannes Andersson, Nyarp
- 1881-82 - Fönster på långhus och kor utökas och görs stickbågsformade
- 1914 - Restaurering
  - Tornet muras upp till sin nuvarande höjd
  - Ett yttre vapenhus byggs väster om tornet
  - Klockorna flyttas från stapeln till tornet
  - Taken läggs om med tjärad ekspån
  - Ytterväggarna putsas om och kalkavfärgas
  - Fönstren minskas och görs rundbågiga
  - Ny bänkinredning som vitmålas, dock behålls de gamla fasaderna
  - Golv av cementplattor läggs i gångarna
  - Läktaren byggs om och får nya bänkar
  - Korets fönster förses med målat glas
  - Inredningen målas i vitt och guld
  - Pannrum grävs ut under kyrkan och varmluftsanläggning installeras
  - Nytt orgelverk av Virell, Liatorp
  - Predikstolen flyttas till den norra sidan
  - Ny altarring
- 1917 - Altartavla av Thorvaldsen köps i Köpenhamn
- 1919 - Sakristian förlängs med pannrum åt väster
- 1924 - Klockstapeln restaureras
- 1928 - Storklockan gjuts om

- 1934 - Elektrisk belysning installeras
- 1939-40 - Restaurering under ledning av arkitekt Paul Boberg, Växjö
- Ny värmeanläggning installeras
  - Elektrisk orgelfläkt
  - Bänkarna målas i gråblått
- 1946 - Orgeln restaureras av Orgeltjänst i Uppsala
- 1947 - Dopfont av skotsk sandsten av Gunnar Torhamn
- 1951 - Ny kyrkogårdsdel invigs söder om den gamla
- 1952 - Smidesgrindar av Ture Andersson, Moheda
- 1956 - Ny klocka skänks till klockstapeln
- 1957 - Restaurering under ledning av byggnadsrådet Ragnar Hjort
- Ytterväggarnas puts lagas och kalkavfärgas
  - Nya stuprör i kopparplåt
  - Klockstapeln restaureras
  - Rester av innerväggarnas måleri tas fram av konservator Sven Wahlgren
  - Bänkar målas i varmt brun ”träfärg”
  - Bänkdörrar och gavlar avlutas
  - Ny uppgång till predikstolen
  - Nytt altare muras upp
  - Absidfönstret minskas, samt förses med glasmåleri av Einar Forseth
  - Sakristians cementgolv ersätts med tegel
  - Ny inredning i sakristian och läktarens förrum
  - Nytt ”galler” vid läktaren
  - Series pastorum i sakristian
  - Nytt krucifix av Maj Starck, Danderyd
- 1961 - Nytt orgelverk av Nils Hammarberg, Göteborg
- Läktaren kortas av
  - Läktarens ”galler” avlägsnas
- 1978 - Yttre restaurering
- Samtliga takytor kläds med kreosotimpregnerad furuspån
  - Klockstapeln grundförstärks, får ny spånbeklädnad och målas
  - Den yttre putsen repareras och kalkavfärgas
  - Nya hängrännor av kopparplåt
- 1983 - Ny kororgel av Ingvar Johansson, Västbo orgelbyggeri, Långaryd
- 1985 - Invigning av Moheda nya kyrkogård väster om den gamla
- 1994 - Yttre restaurering
- Nästan all utvändig puts knackas ner för undersökning av murarna
  - De äldsta byggnadsdelarna slätputsas och de yngre spritputsas
  - Markeringar efter tidigare muröppningar görs i putsen
  - Hörnkvadrar lämnas synliga
  - Nya hängrännor och stuprör i kopparplåt
- 1996 - Kyrksilvret stjåls från kyrkan
- 1997 - Kyrksilvret återfinns och återbördas till kyrkan
- 1998 - Triumfkrucifixet får nytt kors och flyttas till triumfbågen
- 2000 - Konservering av diverse föremål och textilier utförs
- 2003 - Kyrkan ansluts till kommunens fjärrvärmeanläggning

## Källförteckning

Följande arkiv och litteratur har nyttjats i samband med vårdplansarbetet:

Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm.  
Handlingar från Kungl. Byggnadsstyrelsen är inkluderade

Klipparkivet vid Smålands museum: Moheda kyrka

Topografiska arkivet vid Smålands museum: Alvesta kommun, Byggärenden, Moheda kyrka

Sundberg Gösta, *Historik över Moheda kyrka*

Vassi Heidi, red, *Kyrkobyggnader i Kronobergs län*, 1998

Anteckningar gjorda av Christer Nielsen, Moheda